



Buletin INFORMATIV

Anul XIX • nr. 1 (212) • Ianuarie • 2010

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE



Buletin INFORMATIV

Anul XIX • nr. 1 (212) • Ianuarie • 2010

Cuprins:

Ecouri

Salonul Internațional de Artă Naivă + 2 foto: Iacob Paula +
Vernisaj

(Mirela PARASCHIV)

Orchestra Populară Radio - „60 de ani împreună prin cântec”
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)

*Festivalul-concurs Național al Interpretelor Cântecului Popular
Românesc „Maria Tănase” la ceas aniversar* + 1
foto Casandra...

(Prof. Nicolae DUMITRU)

*Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava la
aniversarea a 55 de ani de activitate artistică*
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)

A bătut la ușa ta Cineva

(Prof. Elena STOICA)

*Baie spirituală în Miroși - Din Vasilescu -
120 de ani de la naștere*

+2 foto: Simpozion Din și sculptura Din
(Prof. Constantin CÂRSTOIU)

Cercetare aplicată

Măștile la sărbătorile de iarnă în lumea actuală + 2 foto:
mosi si draci + caiuti03

(Dr. Iuliana BĂNCESCU)

Agenda ianuarie 2010

Noi aparitii editoriale

O retrospectivă editorială clujeană
(Mirela PARASCHIV)

*Ecouri***Salonul Internațional de Artă Naivă**

În luna decembrie a anului ce tocmai s-a încheiat, Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, cu sprijinul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, a organizat cea de-a X-a ediție, jubiliară, a *Salonului Internațional de Artă Naivă*, manifestare înscrisă în programul cultural minimal pe anul 2009 al instituției. Cele două locații selectate au fost, la București, Complexul Expozițional ROMEXPO, Pavilionul 14 (în perioada 3-6 decembrie 2009) și, la Iași, Muzeul Literaturii Române - Muzeul „Mihai Eminescu” (în perioada 10-21 decembrie 2009), această itinerare a Salonului oferind posibilitatea unui public mai larg de a se întâlni cu arta naivă și cu proiectele culturale ale CNCPCCT.

Parteneri ai CNCPCCT au fost instituția-gază de la Iași, Muzeul Literaturii Române - Muzeul „Mihai Eminescu”, situat în parcul Copou, și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași.

Lucrările expuse în cadrul Salonului au aparținut unor artiști naivi consacrați din Belgia, Bulgaria, Franța, Serbia și România, dar au putut fi admirate și lucrări inedite aflate în colecțiile unor galerii de artă naivă din Franța.

Juriul - compus din conf. univ. dr. Petru Cosmin Paulescu (șeful Catedrei Artă Murală - Universitatea Națională de Artă București) - președinte, conf. univ. dr. Viorica Slădescu (șeful Catedrei Textile -



Cuceritorii cerului - Paula Iacob (Vaslui), Premiul I la SIAN 2009

Universitatea Națională de Artă București), Ion Parhon (critic de artă - SRTV) și Adrian Ardeleanu (director - CJCPCT Iași) - membri - a acordat următoarele premii:

Pictură naivă:

Premiul I:

Paula Iacob (Vaslui)

Premiul II ex-aequo:

Mihai Dascălu (Oradea - Bihor) și

Martha Kolodziej (Franța)

Premiul III ex-aequo:

Mihai Vintilă (Reșița - Caraș-Severin) și

Calistrat Robu (Iași)

Premii speciale ale juriului:

Beto (Brazilia), Constantin Onuță (Vaslui)



Artiști naivi prezenți la vernisajul Salonului Internațional de Artă Naivă - București, Complexul Expozițional ROMEXPO, Pavilionul 14, 3 decembrie 2009
Fotografii de Dănuț DUMITRAȘCU

Ioan Măric (Bacău) și Adam Mezin (Uzdin - Serbia)

Mențiune:

Vasile Popovici (Reșița - Caraș-Severin)

Sculptură naivă:

Premii speciale ale juriului:

Gavril Nichitean (București) și Gheorghe Durac (Iași)

Premiul pentru păstrarea tradiției

în sculptura naivă contemporană

Nicolae Șerban (Rogoz - Maramureș).

Mirela PARASCHIV

Orchestra Populară Radio - „60 de ani împreună prin cântec”

Sâmbătă, 31 octombrie 2009, Sala de concerte a Radiodifuziunii Române a găzduit un concert special, o manifestare de suflet, cu participarea Orchestrei Populare Radio, prilejuită de aniversarea a 60 de ani de înregistrări și concerte folclorice.

Această formație unicat a fost înființată cu scopul nobil de a înregistra melodii de joc și cântece populare, vocale și instrumentale, din toate zonele folclorice ale țării, în decursul anilor fonoteca radio constituindu-se într-o autentică „ladă de zestre”, de dimensiuni incomensurabile ca valoare și volum de piese audio, unele devenind cu timpul valoroase documente etnografice.

Din acest „nesecat izvor” al creației tradiționale „se adapă” în permanentă realizatorii acestei prestigioase instituții în întocmirea diverselor programe de gen, emisiuni prin care descoperim adevărate perle folclorice, în care documentul se îmbină în mod armonios cu esteticul și cu buna dispoziție.

De „roadele” acestei formații, implicit ale fonotecii, a beneficiat și Casa de Discuri „Electrecord” în realizarea unui CD cu soliști și piese din patrimoniul folcloric al culturii tradiționale românești.

Orchestra este compusă din instrumente clasice adaptate muzicii populare și adoptate de aceasta (vioară, clarinet, acordeon, trompetă și contrabas), dar și din cele aparținând diverselor zone folclorice ale țării (fluiet, caval, tilincă, cobză, taragot, chitară - zongoră de percuție etc.), componentă care asigură pieselor înregistrate culoare și stil de interpretare local.

În decursul celor 60 de ani de activitate artistică, la pupitrul acestei prestigioase formații s-au perindat o serie de dirijori permanenți, unii afirmându-se și ca instrumentiști virtuozii, din rândul cărora amintim câteva nume: Constantin Mirea, George Vancu, Victor Predescu, Marius Olmazu, Paraschiv Oprea ș.a.

Într-o imaginară și simbolică hartă folclorică a țării, spectacolul a beneficiat de prestația unui grup de soliști vocali, cea mai mare parte dintre ei având stiluri și repertorii proprii zonelor sau subzonelor pe care le reprezentau: Nicolae Rotaru și Elisabeta Turcu (Muntenia), Elena Mândrescu și Anton Achitei (Moldova), Steliana Sima, Niculina

Stoican și Petrică Mătu Stoian, Ion Drăgoi și Maria Ghinea (Oltenia), Floarea Tănăsescu (Dobrogea), Gheorghe Turda (Maramureș), Elena Jurjescu (Banat), Maria Butaciu, Sebastian Stan, Maria Stoica, Marcel Părău, Cristian Pomohaci și Grupul „Jidvei” (Ardeal).

Spectacolul a fost „pigmentat” și cu câteva nume de soliști instrumentiști: Doru Farcaș și Ștefan Marinache (vioară) și Daniela Marinache (tambal).

Majoritatea soliștilor au adus cu ei cântece autentice din vetrele pe care le reprezintă, în interpretări valoroase, pline de parfum și inflexiuni stilistice locale, excepție făcând cântăreții Niculina Stoican și Petrică Mătu Stoian care au renunțat la stilul care i-a consacrat, cel din inconfundabila zonă Izverna, în favoarea unor cântece contrafăcute, într-o formulă de duet, improprie folclorului neaș.

În susținerea acompaniamentului soliștilor, dar și în aranjamentele orchestrale, de sine stătătoare, și-au adus o contribuție de excepție dirijori care de-a lungul anilor au colaborat cu Orchestra Populară Radio în procesul de înregistrări și al căror nume nu mai necesită niciun comentariu: compozitorul, folcloristul și dirijorul Constantin Arvinte, împreună cu ceilalți conducători de orchestră, precum Ioan Cobală, Marius Olmazu, Nicu Crețu, Ștefan Crețu, Stelian Stoica, Marin Constantin și Adrian Grigoraș, dirijorul permanent al formației sărbătorite.

Spectacolul a fost prezentat de actrița Natașa Raab, care a asigurat întregii manifestări ritm și o apropiere între interpreți și spectatori printr-un limbaj adecvat și printr-o prezență scenică încântătoare.

Întreaga manifestare aniversară s-a desfășurat sub egida și concepția doamnei Eugenia Florea, folcloristă prin vocație și realizatoare de programe și manifestări folclorice la Radiodifuziunea Română.

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU
etnomuzicolog

Festivalul-concurs Național al Interpretelor Cântecului Popular Românesc „Maria Tănase” la ceas aniversar

A căzut cortina și peste ultima ediție a marelui Festival „Maria Tănase”, a XX-a, o ediție jubiliară, la 40 ani de existență, în 1969 având loc debutul acestui eveniment care, în timp, a devenit emblemă a unor astfel de manifestări folclorice.

Festivalul a debutat grație ideilor unor oameni de bine din cultura românească, oameni care s-au identificat cu acesta: Paula Dogăroiu, Gabriel Bratu, Florea Firan, Petre Gigea-Gorun, Constantin Baban, Marcel Locusteanu și alții, și a ajuns, iată, la maturitate, după o existență neîntreruptă de 40 de ani. Unele dintre personalitățile amintite au urcat pe scenă la această ediție jubiliară pentru a depăna amintiri despre festival și pentru a primi diplome de excelență și însemne ale acestei ediții aniversare.

De asemenea, ideea organizatorilor, Consiliul Județean Dolj și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj, a coincis cu cea a realizatorului TVR București, Elise Stan, și anume aceea de a aduce pe scenă de data aceasta, în recital, numai laureați ai tuturor edițiilor desfășurate din 1969 și până în 2007. Dar cum lista acestora este deosebit de mare (peste 400 laureați cu premii și mențiuni), a fost nevoie de o selecție riguroasă, cei neinvitați cu această ocazie urmând să fie chemați ulterior. Unii dintre acești laureați nu mai fuseseră la Craiova din anii în care, concurând pe scenă, deveniseră o certitudine în arta interpretării cântecului popular românesc și de aceea surpriza, dar și emoțiile au fost foarte mari. Au fost și cazuri în care o parte dintre laureații Festivalului „Maria Tănase” au uitat că de aici au pornit spre afirmare și au refuzat să participe fie din motive financiare, fie din alte considerente care nu ar fi trebuit invocate indiferent de nivelul profesional la care au ajuns astăzi. În primul rând, Festivalul „Maria Tănase” nu este un spectacol oarecare la care se rulează fonduri enorme din surse diferite, ci este o manifestare de elită cu fonduri bugetate din bani publici, de multe ori insuficienți pentru pretențiile unora. Dar și așa au urcat pe scenă în cele trei seri de festival peste 100 de artiști acompaniați de două orchestre celebre: Orchestra „Lăutarii” din



Solista vocală Casandra Maria Hauși (Maramureș), câștigătoarea Marelui Premiu și a Trofeului celei de-a XX-a ediții a Festivalului-concurs Național al Interpretelor Cântecului Popular Românesc „Maria Tănase”
Fotografii de Dănuț DUMITRAȘCU

Chișinău, dirijor: Nicolae Botgros, și Orchestra Ansamblului Profesionist „Maria Tănase” din Craiova, dirijor: Nicu Crețu.

și cum secvența cea mai importantă a manifestării o constituie concursul, trebuie amintit faptul că pentru preselecția națională în fața juriului Festivalului s-au înscris 81 concurenți, soliști vocali și instrumentiști, reprezentând 23 de județe, municipiul București, Republica Moldova, Serbia și Timocul Bulgăresc, iar pentru a urca pe scenă juriul a ales 37 concurenți, 24 soliști vocali și 13 soliști instrumentiști, repartizați astfel în cele două serii de concurs: 18 concurenți în prima seară de concurs, miercuri, 25 noiembrie 2009, și 19 concurenți în a doua seară, joi, 26 noiembrie 2009. De data aceasta, juriul, având drept președinte pe „menestrelul dorului” Tudor Gheorghe, a fost alcătuit, la ideea acestuia, în majoritate, din dirijori de orchestre din toate zonele etnofolclorice ale țării.

În urma desfășurării concursului, s-a dovedit că toți cei aleși au avut prestații de înaltă valoare, astfel că misiunea juriului a fost foarte dificilă în alegerea celor mai buni dintre cei buni. Potrivit Regulamentului Festivalului, au fost luate în calcul 10 premii; dar cum au fost și solicitări de a oferi premii în afara celor cuprinse în Regulament, palmaresul ediției a XX-a, jubiliare, a fost următorul:

<i>Marele Premiu</i>	Casandra Maria Hauși și
<i>Trofeul Festivalului:(Maramureș)</i>	- solist vocal
<u>Soliști vocali:</u>	
<i>Premiul I</i>	Emilia Dorobanțu (Olt)
<i>și Premiul de popularitate:</i>	
<i>Premiul II:</i>	Ina Ioana Todoran (Alba)
<i>Premiul III:</i>	Vasile Bogdan Cioranu (Vâlcea)
<u>Soliști instrumentiști:</u>	
<i>Premiul I:</i>	Loredana Streche (Olt) - nai
<i>Premiul II:</i>	Flaviu Ionuț Lucian Dan (Maramureș) - vioară
	Marin Bugar (Serbia) - vioară
<i>Premiul III:</i>	Ionuț Rotar (Satu Mare) -
<i>Premiul special al juriului</i>	vioară, acompaniat de taraf
<i>pentru autenticitate:</i>	tradițional
	Alexandru Marin - caval,
<i>Premiul special al juriului pentru</i>	fluiet, ocarină, tilincă,
<i>păstrarea și valorificarea</i>	reprezentând județul Cluj,
<i>instrumentelor tradiționale:</i>	deși provine din județul
	Botoșani.
	Angela Claudia Cheiță Rusu
<i>Premiul „O viitoare vedetă</i>	(Dolj) - solist vocal
<i>populară”, acordat de Ansamblul</i>	din Craiova:
<i>Profesionist „Maria Tănase”</i>	Aura Marița Stoica
<i>Premiul acordat de Studioul</i>	(Mehedinți) - solist vocal
<i>Teritorial de Radio „Oltenia”</i>	
<i>- Craiova:</i>	
<i>Premiul acordat de Clubul</i>	Anuța Arghiroi
<i>Fotoreporterilor din România,</i>	(Teleorman) - solist vocal.
<i>Filiala Dolj:</i>	

La această ediție prezente cu totul speciale au fost cunoscuții interpreți: Mioara Velicu, Cornelia și Lupu Rednic, Veta Birș, dar și...

Margareta Pâslaru, cea care a susținut recitaluri de folclor și la primele ediții ale acestui mare Festival și care, prin prestația ei, a ridicat sala în picioare.

Fiecare seară a fost o sărbătoare a cântecului popular, făcând din această ediție una dintre cele mai bune, sala de spectacole a Teatrului Național „Marin Sorescu” dovedindu-se neîncăpătoare, ca și la celelalte ediții, printre spectatori aflându-se și persoane care urmăresc această amplă manifestare încă de la debutul ei în anul 1969.

Acum... *liniștea* a coborât pentru încă doi ani, adică până la ediția a XXI-a; impropriu spus *liniște*, pentru că ediția viitoare a început odată cu căderea cortinei celei de-a XX-a ediții a acestui mare Festival...

Prof. Nicolae DUMITRU
CJCPCT Dolj

Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava la aniversarea a 55 de ani de activitate artistică

Municipiul Suceava a fost pentru două zile, 14-15 octombrie 2009, gazda unor manifestări prilejuite de împlinirea a 55 de ani de la primul gong al Ansamblului Artistic „Ciprian Porumbescu”, sărbătoare organizată sub patronajul Consiliului Județean Suceava.

Agenda manifestării, deosebit de variată și amplă, a cuprins momente diverse, pline de semnificații în astfel de ocazii: un spectacol festiv, omagierea compozitorului Ciprian Porumbescu - în satul natal cu același nume, pelerinaj la Mănăstirea Voroneț, un simpozion cu tema „Tradițional și autentic în spectacolul ansamblurilor folclorice profesioniste”, depunerea de coroane de flori la bustul compozitorului din parcul municipiului, acordarea titlului de „Cetățean de Onoare al județului Suceava” și diplome de excelență unor artiști care au activat în cadrul ansamblului de-a lungul timpului, evenimentul încheindu-se cu o simbolică masă a amintirilor.

Încercând succinte comentarii privind această grandioasă manifestare, voi începe în ordinea firească a desfășurării cu simbolica întâlnire din comuna Ciprian Porumbescu, localitatea natală a compozitorului, care, la rândul ei, s-a constituit într-o miniagendă distinctă și complexă din care remarcăm slujba de pomenire și depunerea unei coroane de flori la mormântul compozitorului, vizitarea casei memoriale, un recital de muzică de cameră, o masă cu bucate bucovinene oferită de primăria locală.

Manifestările legate de omagierea compozitorului Ciprian Porumbescu din comuna natală, precum și cea de la Suceava au fost amănunțite cu momente folclorice, cu participarea unor coruri, formații de tulpice, formație de muzică de cameră, călăreți în costume populare.

Prima a zi a agendei s-a încheiat în comuna Mălini, la Pensiunea „Filuță”, într-un complex arhitectural specific bucovinean, situat pe un tăpșan, înconjurat de frumusețile inegalabile ale acestor meleaguri, constituindu-se într-un măreț amfiteatru natural.

Pe parcursul câtorva ore bune, pe această scenă imaginată s-au perindat formații folclorice sătești: fanfare, tarafuri, formații de dansatori, soliști vocali și instrumentiști formate din maturi, tineri și copii, momente în care veselie s-a îmbinat în cel mai autentic mod cu frumusețile naturale inconfundabile ale Bucovinei.

Cea de-a doua zi a manifestării, la fel de consistentă ca și prima, a debutat cu o întâlnire între artiști, invitați și personalitățile locale, între care domnul Gheorghe Flutur - Președintele Consiliului Județean Suceava, Ion Lungu - Primarul Municipiului Suceava, Petre Horvat - Director general al Centrului Cultural „Bucovina” ș.a.

Artiștii care au activat de-a lungul timpului în cadrul Ansamblului „Ciprian Porumbescu” și actualii membri au depănat amintiri, s-au făcut sugestii și urări pentru viitorul acestei emblematice formații folclorice într-o ambianță plină de căldură, entuziasm și nostalgie.

Din cuvântul domnului Gheorghe Flutur am reținut interesul acordat de instituția pe care o conduce perspectivelor care se deschid ansamblului sărbătorit, în primul rând aceea de a deveni o formație reprezentativă pentru folclorul bucovinean și în același timp de valoare artistică națională.

Ulterior, la sediul ansamblului s-a desfășurat un simpozion, sub semnificativul titlu „Tradițional și autentic în spectacolul ansamblurilor

folclorice profesioniste”, cu participarea unor specialiști din cadrul unor instituții centrale și locale.

Fără a avea un caracter didacticist, constatările și sugestiile exprimate de cei care au luat cuvântul au expus o serie de păreri autorizate privind perpetuarea acestui gen de instituții, cu repertorii inspirate din cântecele, jocurile și obiceiurile autentice, scena fiind doar locul unde aceste perle pot fi cunoscute de publicul actual, cu ecouri către generațiile viitoare.

Cel mai important moment al acestei ample manifestări l-a reprezentat spectacolul susținut de Ansamblul „Ciprian Porumbescu”, în care, pe parcursul a patru ore, s-au perindat pe scenă „forțele” actuale ale formației, dar și unele personalități din rândul foștilor artiști ai instituției care au activat de-a lungul anilor.

La această semnificativă manifestare, ansamblul s-a prezentat cu un spectacol de excepție, interpretativ și repertorial, cu o trupă tânără ca vârstă, dar matură în ceea ce privește asimilarea și redarea cântecului și jocului popular într-o concepție de amplă inspirație folclorică.

O orchestră complexă din care nu au lipsit instrumentele tradiționale, condusă cu competență și profesionalism de Viorel Leancă, dirijorul permanent al formației, care a reușit să realizeze o amplă și variată paletă de sonorități, proprii fiecărui moment muzical, alternând, după necesitățile piesei, formulele tutti cu cele de taraf sătesc.

Stimulată de gestica dirijorului, gama sonorităților orchestrei a alternat de la ritmuri și sonorități de mare virtuozitate la cele de finețe, între forte și piano, asigurând jocurilor și cântecelor un suport de nuanțe de mare subtilitate.

Echipa de dansuri a dat culoare și ritm spectacolului atât prin aspectul fizic exprimat prin frumusețea și suplețea fetelor și vigoarea bărbaților, cât și prin virtuozitate și sincronul mișcărilor făcute pe parcursul întregii partituri coregrafice concepute, cu măiestrie și cunoaștere, de Costinel Leonte, maestrul coregraf al ansamblului.

Fără stridente coloristice și chiuitori gratuite, dansatorii au asigurat spectacolului varietate, de la vivacitate la lirism, în funcție de jocurile care au stat la baza adaptării lor scenice și viziunii maestrului coregraf.

La reușita acestui grandios spectacol și-a adus o contribuție remarcabilă grupul de soliști vocali și instrumentiști, prin calitățile vocale și stilistice, printr-un repertoriu valoros și, nu în ultimul rând, prin prestanță scenică.

Consemnarea numelor acestor interpreți ar da motivații și explicații acestui spectacol, dar și aprecierilor de care se bucură Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu” pe scenele din țară, dar și peste hotare, cu ocazia numeroaselor turnee efectuate.

Enumerarea numelor acestora dă măsura individuală și în ansamblu a soliștilor vocali și instrumentiști: Laura Lavric, Margareta Clipa, Rodica Andronic, George Finiș, Sorin Filip, Lucica Păltineanu, Dana Dăncilă, Nicolae Vieru, Leonard Zamă, Dan Decebal Chitic, Costel Burcea, Adrian Semeniuc, Ionuț Tanța, Dinu Croitoru și Igor Corjan (membri actuali), cărora li se adaugă cei care au activat de-a lungul anilor: Sofia Vicoveanca, Artemiza Bejan, Ștefania Rareș, Alexandru Dumbravă, Traian Straton, Aurel Tudose, Nicoleta Vasilovici, Daniela Condurache, Cristina Ghiorghiu, Constantin Atodiresei, Silvia Semeniuc, Elena Simionesei Chitic, Viorica Galan, Alexandru Havriliuc, Doru Farcaș, Ioan Uță, Gheorghe Nuțu, Constantin Mândrișteanu, Ghiocel Cioltan și Viorel Onofrei.

O contribuție specială la reușita spectacolului a avut folcloristul și dirijorul George Sârbu, care și-a etalat deopotrivă calitățile de compozitor, dar și de fin mânăitor al baghetei.

Printr-o întrecere cu sine, individual sau pe compartimente, ansamblul sărbătorit a reușit să realizeze un spectacol antrenant, viu colorat, întocmai ca o frescă a zonei din care se hrănesc și se adapă spiritual componenții și creatorii acestei formații profesioniste cu un profil bine conturat.

La finalul simpozionului amintit, conducătorii unor ansambluri profesioniste din țară și delegațiile unor instituții de cultură au adus salutul formațiilor/instituțiilor pe care le reprezentau, oferind ansamblului sărbătorit diplome, plachete și diverse cadouri simbolice cu specific local: Ciprian Cipu și Milosov Tatarici - Ansamblul „Banatul” din Timișoara, Cristina Moldovanu și Ciprian Marian - Ansamblul „Ciocârlia” din București, Petre Vlase - Ansamblul „Busuiocul” din Bacău, Maria Murgoci - Ansamblul „Țara Vrancei” din Focșani, Ștefan Coman - Ansamblul „Baladele Deltei” din Tulcea, Vasile Plăcintă - Ansamblul „Doina Covurluiului” din Galați, delegația

Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bistrița-Năsăud, compusă din prof. Nicolae Gălățean - director, artistul Alexandru Pugna - șef serviciu, Ansamblul „Dor românesc”, președintele Comisiei de Cultură a Consiliului Județean, Ioan Simionca - coregraful județului și cea a Ansamblului „Maria Tănase” din Craiova: Ion Crețu - director și dirijor, Ionel Garoafă - coregraf și rapsodul Ion Crețeanu.

Cu un colectiv tehnic de entuziaști, coordonat de tânărul director al instituției, solistul vocal Sorin Filip, secondat de doamna Herna Săndulean, această manifestare a beneficiat de o organizare fără cusur, pentru care toți merită felicitări. Prin diversele momente artistice care au avut loc și cele câteva localități în care s-a desfășurat acest eveniment poate fi considerat o aniversare a Ansamblului „Ciprian Porumbescu” și, deopotrivă, o sărbătoare a folclorului bucovinean.

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU
etnomuzicolog

A bățut la ușa ta Cineva

Sfânta Arhiepiscopie a Râmnicului a găzduit, în spațiul Complexului Cultural, Sala Sfântul Martir „Antim Ivireanul”, în ziua de 8 decembrie 2009, un eveniment special: lansarea unui album de priceșne interpretate de Manole Barna, de profesie medic (ortopedie-traumatologie) la Spitalul Județean Vâlcea, în organizarea instituției noastre, CJCPCT Vâlcea, având ca partener pe SC „Libris” SRL Brașov.

Momentul ales a fost bine primit de publicul vâlcean, având în vedere că în ziua de 6 decembrie s-a sărbătorit hramul Sfintei Catedrale Arhiepiscopale „Sfântul Nicolae”, ocrotitorul Râmnicului, dată ce a declanșat, în orașul de la poalele Capelei, atmosfera de miracol ce ne cuprinde, pregătiți sufletește pentru a primi vestea împlinirii voinței lui Dumnezeu, Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cel ce a venit pentru a ne arăta calea, adevărul și viața.

La eveniment au rostit alocuțiuni: IPS Gherasim Cristea, arhiepiscop al Arhiepiscopiei Râmnicului, PC Sandu Cristescu, preot paroh al Bisericii „Sfânta Parascheva” din municipiul Râmnicu Vâlcea, Virgil Oniță, administrator al Casei de producție SC „Libris” Brașov, doctorul Manole Barna, interpretul, și prof. Valentin Ceobotea, realizatorul aranjamentului muzical al grupajului celor 15 priceșne, cel care a și acompaniat microrecitalul.

Sala Sfântul „Antim Ivireanul” a fost neîncăpătoare pentru publicul alcătuit în majoritate din profesori renumiți ai municipiului Râmnicu Vâlcea și din oameni de cultură: prof. dr. Gheorghe Deaconu, prof. Victoria Gibescu, prof. Ene Vasile, prof. Constantin Manoli, prof. Ioana Stoica, familia prof. Daneș, prof. Camelia Văduva, interpret de muzică clasică, membri ai Forumului Cultural al Râmnicului, ing. Marian Pătrașcu și mulți alții. Se cuvine să-i amintesc și pe colegii de breaslă ai interpretului dr. Manole Barna: dr. Ioan Sandu, Gheorghe Sărdărescu, Alexandru Turcitu, Adrian Pătrulescu, specialiști renumiți ai Spitalului Județean Vâlcea și asistenți medicali, toți veniți cu inima curată pentru a se încălca de atmosfera spiritului religios ce s-a transmis tuturor.

În semn de respect, pătrunși de solemnitatea evenimentului, colegii mei, Gheorghe Iordache, instrumentist, și Ionel Puia, dirijor al Orchestrei „Rapsodia vâlceană”, au avut și o intervenție artistică: astfel, microrecitalul a fost prefațat de piesa „Ave Maria” de Franz Schubert.

Interpretarea doctorului Manole Barna a fost momentul care ne-a unit, în trăire, prin cuvântul lui Dumnezeu. Vocea, bine stăpânită de omul care înțelege cuvântul transmis din generație în generație, prin filieră populară, dar pornit din Liturghierul Ortodox, a reușit să transmită mesajul fiecărei priceșne: rugăciune și iertare, mulțumire și laudă adresate lui Dumnezeu, Preacuratei Fecioare Maria și sfinților.

Provocat să spună care este explicația acestei abordări din partea unui om instruit și obligat prin profesie să se lupte cu durerea fizică, doctorul Manole Barna a mărturisit curat, românește, faptul că 40 de ani a repetat ceea ce învățase în casa părintească și abia acum, sub atenta observație a preotului paroh Sandu Cristescu, a cutezat să interpreteze la Biserica „Cuvioasa Parascheva” aceste cântări bisericesti ortodoxe, care în fiecare duminică acoperă, de ceva timp, intervalul dintre Sfânta Liturghie și cuminecarea cu Sfintele Taine -

trupul și sângele Domnului Iisus Hristos. Așa s-a născut ideea înregistrării acestor cântări la Studioul „Nineta Popa” din Râmnicu Vâlcea și apoi producerea albumului, la Brașov, pentru a le face să intre în casele tuturor românilor cu credință în Dumnezeu.

Tulburător momentul de binecuvântare rostit de IPS Gherasim care, la vârsta de 95 de ani, a marcat sensurile adânci ale acestei seri, evidențiind faptul că s-a reușit a se crea atmosfera de trăire întru cuvântul lui Dumnezeu, la care toți am vibrat cuprinși de evlavie. Cui s-a datorat acest semn? Rămâne să-i mulțumim Bunului Dumnezeu care a pus har în vocea doctorului Manole Barna, a dat înțelegere preotului paroh Sandu Cristescu care l-a încurajat și vegheat și binecuvântare părinților interpretului și nouă, celor ce am organizat evenimentul. Slavă ție Doamne!

Prof. Elena STOICA
Director, CJCPCT Vâlcea

Baie spirituală în Miroși - Din Vasilescu - 120 de ani de la naștere -

Moto:

*Sunt sincer și spun adevărul...
Eu sunt necârmit din satul meu iubit,
Miroși - toată viața!
Constantin Din Vasilescu*

Metafora din prima parte a titlului nu știrbește în vreun fel, ba dimpotrivă, un adevăr în care credem, trebuie să credem cu toată puterea: cultura unește, înobilează, înmoaie orice inimă simțitoare, creează un climat favorabil înțelegerii, netezește și armonizează nepotriviri, îndeamnă la toleranță, la rațiune, înțelegere și transparență.

În ultima zi a Brumarului, adică luni, 30 noiembrie, CJCPCT Argeș, Muzeul Județean Argeș, Primăria și Consiliul Local din Miroși, Parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” și școala generală din



Imagine de la simpozionul dedicat artistului Din Vasilescu - 30 noiembrie 2009, Miroși, județul Argeș

localitate au organizat, în localul acestei ultime instituții, o expoziție reunind opere ale sculptorului Constantin Din Vasilescu (n. 30 noiembrie 1889, d. 30 octombrie 1983), artist autodidact care a trăit în această așezare de șes, de la nașterea căruia s-au împlinit, iată, 120 de ani. La manifestare au participat localnici, foști consăteni și prieteni ai regretatului artist, mai puține rude, însă toți apreciind ceea ce a făcut artistul pentru sculptura neprofesionistă a zonei, a județului și a neamului.

Să remarcăm implicarea deosebită în reușita acestei acțiuni a pictorului piteștean Augustin Lucici, coordonator al secției de artă a Muzeului Județean Argeș, și a colegei sale Constanța Mihai („Corina”), a preotului Cosmin Bloju, referent de specialitate la CJCPCT Argeș, slujitor al sfântului altar la biserica din Miroși, a dr. Sorin Mazilescu, director al principalei instituții organizatoare, a primarului comunei Miroși, Marian Niță. Vorbitorii au evidențiat însemnătatea prin totul deosebită a lui Din Vasilescu pentru comună și pentru toți argeșenii, importanța întreprinderilor sale artistice,



**Lucrare aparținând
artistului omagiat, aflată în
colecția Muzeului Județean
Argeș**

necesitatea imperioasă de a nu-ți uita nicicând datorită valorii de patrimoniu a lucrărilor lăsate nouă și urmașilor. Ascultat cu toată luarea-aminte, învățătorul Radu Tetici, autorul unei monografii a localității (lucrare care face popasurile de înțeles și la cel omagiat), a reliefat obligația tuturor de a-l cinsti mereu pe *Nica Din* - cum îi ziceau cei din Miroși - în așa fel încât amintirea lui să nu dispară din conștiința oamenilor nicicum, niciodată.

A fost o (re)întâlnire a celor din comună cu o parte a sculpturilor care au înnobilit locurile și pe sătenii de aici. În același context, s-a desfășurat și un simpozion dedicat lucrărilor în lemn purtând semnătura Din Vasilescu, artist pomenit și de scriitorul Marin Preda în romanele „Moromeții” și „Marele singuratic”.

Au fost expuse pe mese/bănci de școală 24 de sculpturi, înfățișând oameni și animale (ciobani, crescători de capre, „Asinul cu trei stăpâni”), viața reală de zi cu zi („Lupta pentru existență”), antiteze („Binele și răul”), portrete („Personaj”, „Musceleancă la izvor”, „Grănicerul”, „Cuza-Vodă”, „Femeie cu furcă”, „Panait Istrati”, „Stan și Bran jucând cărți”), preocupări de la țară („În repaus”, „Ghicitoarea lăiață”, „Comerciantul ambulant”, „Baba cu putineiu”), obiecte cu deosebite semnificații („Oală”, „Călimară”, bastoane), locuri des căutate („În cârciumă”), stări omenești („Bătrânețe”)... Lucrările au fost achiziționate pe când Nica Din se afla în viață, acum ele fiind în colecția Muzeului Județean Argeș; avem încredințarea și certitudinea că altele sunt în posesia aceleiași numite instituții de cultură sau la cine știe care altă unitate ori aiurea, unele dispărând fără urmă, pierdute în timp, cine știe cum, în ce împrejurări?!

Luni, 30 noiembrie a.c., au impresionat nu doar calitățile artistice ale operei lui Din Vasilescu, dar și munca, truda, migala, emoția, minuția autorului-creator de a transpune în lemn sculptat sufletul și calitățile oamenilor de aici, năzuințele acestora, mediul sătesc dător de optimism, putere și plăcere de a trăi, exemplul de risipire a bucuriei că existăm.

Cei care îl cunoșteau direct pe Nica Din se opreau cu licăriri de admirație, prețuire, cu justificat interes în fața lucrărilor expuse. Unii își exprimau în cuvinte simple și rostite la fel - simplu - părerile despre ce vedeau, aducându-și aminte cu drag și nostalgie de omul-artist, neapelând la prețiozități în limbaj. Ei și l-au reamintit pe artist ca pe un bonom, căutător, corect, retras, hâtru, interesat, insistent în a descifra noutatea oricărei fericite inspirații, înțelegător, sincer, sfătos, reținut cât este cazul, blând, „prâsnel”, modest, generos, amabil, respectuos, credincios-evlavios, bun consătean.

Ce mândru aș fi dacă în cele spuse până aici aș fi putut prinde ceva mai mult din personalitatea celui omagiat. M-ar mulțumi să fi putut ridica pe cât merită întâlnirea cu oamenii dintr-un sat, într-o zi - luni, 30 noiembrie - prăznuindu-l pe Sfântul Andrei.

Deplină încântare ne-a produs vizitarea bisericii-monument cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din localitate, unde, colțisor de colțisor, centimentru de centimetru străluminează gustul deosebit al ziditorilor pentru artă și durabilitate (construcția măsoară doi metri adâncime-temelie-fundație), pentru frumosul durabil etern, alese intarsuri sau miniaturi în lemnul icoanelor, scăriilor, stranelor, scaunelor, pictura interiorului sau imaginile de afară, zveltetea bolților și turnurilor.

Mărturisesc Nica Din cu o dezarmantă franchețe, în „carnetulul” său: *Sunt sincer și spun adevărul: N-am nicio pregătire, decât patru clase primare... Atât am învățat: să citesc și să scriu. M-am pregătit singur, fără nicio lămurire de la cineva. Eu sunt necârmit din satul meu iubit, Miroși - toată viața!... Atenție. Avere și puterea se topesc în valurile vieții schimbătoare. Dragostea și iubirea de la om la om sunt nemuritoare, întrec orice tezaur omenesc.*

Multe ar mai trebui spuse privind rostul și însemnătatea întâlnirii umane de la Miroși. Dar suficient este să afirmăm că expoziția *Din Vasilescu se întoarce acasă - 120 de ani de la naștere* - așa o numeau organizatorii - și celelalte manifestări au fost primite cu

autentică bucurie de consătenii artistului evocat, prilejuind un moment de neuitare, de prețuire a valorilor în Miroși și un eveniment sărbătoresc pe care merită să-l evocăm, elogiindu-l!

Text de Prof. Constantin CÂRSTOIU
Fotografii de Sorin-Dănuț RADU
CJCPCT Argeș

Cercetare aplicată

Măștile la sărbătorile de iarnă în lumea actuală

În preajma solstițiului de iarnă, la sărbători, comunitățile românești tradiționale intră, parcă, într-o altă lume: o lume mitologică, plină de simboluri și semnificații arhaice; o lume în care oamenii își pierd identitatea cotidiană și, purtând măști, se eliberează de reguli creând, pentru un timp, un alt univers, dominat de fantezie, imaginație, voie bună, un joc în care sunt antrenați atât purtătorii măștilor, cât și privitorii lor.

Se spune că jocurile cu măști sunt cosmogonii care regenerează timpul, mai ales în această perioadă, când un an vechi, bătrân, moare și se naște altul nou; aceste jocuri sunt vestigii ale unor dansuri rituale păgâne, cu rol purificator al spațiului, dar și fertilizator.

Măști zoomorfe sau antropomorfe, caricaturale sau cu bine delimitate funcții ritual-ceremoniale formează mai mult sau mai puțin zgomotoase alaiuri care colindă pe străzi, pe la restaurante, pe la casele gospodarilor, mai nou - prin gări și prin orașe, jucând, glumind cu gazdele ori făcând felurite șotii și năzdrăvănii.

În prezent rar există gospodar care să primească să-i danseze mascații în curte. Dacă nu au dispărut de tot, aceste alaiuri joacă doar pe străzi. De ce? „C-așa-i obiceiul” este explicația cea mai frecventă a oamenilor, demonstrând pierderea semnificațiilor rituale și a simbolisticii originare ale măștilor și ale dansurilor lor. Ceea ce s-a păstrat este doar veselia pe care ele o produc în comunitate sau mirarea outsiderilor prezenți față de existența acestor ceremonii străvechi în lumea actuală.

Obiceiuri integral păgâne păstrate în cultura populară contemporană, jocurile cu măști sunt practicate încă de reprezentanții comunităților tradiționale. Aceasta ne face să remarcăm prezența unor măști cunoscute, asupra cărora ne propunem să zăbovim puțin.

Cele mai răspândite obiceiuri populare sunt jocurile mimice, în care predomină măștile de animale. Ele pot fi împărțite (M. Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Excellence Univers, București, 1999) în mai multe categorii: a) *turca*, *bourița* și *cerbul*; b) *brezaia*; c) *capra*, *cămila*, *cerbuțul* și *malanca*; d) jocuri cu mare desfășurare, cu numeroase măști și personaje travestite. Acestora poate că ar trebui să le adăugăm *struțul*, pe care l-am văzut în obiceiurile dobrogene, în ultimul timp.

În toate jocurile de tip turcă, brezaie, capră, recuzita centrală este capul de animal cu cioc clămpănitor, făcut din lemn și jucat de un flăcău. Între capră, turcă și brezaie există foarte multe asemănări. Uneori, ele se identifică. Diferă numai denumirea, în funcție de zona în care se practică.

Denumirea de *capră* este specifică zonei Moldovei. Caprele din Moldova, cu bot de lemn, au specifice coarnele mai mici și mai puțin împodobite decât în restul țării. Ele sunt acoperite cu covoare sau macaturi și uneori poartă pe spinare o fâșie cu clopoței. Caprele dansează împreună cu ursul dansuri grotești. Celelalte personaje mascate care le însoțesc prezintă adesea scene comice, cu aluzie la comunitate sau la evenimente actuale. Chiar și pe vremea comunismului se făcea aluzie la regim și la condițiile de trai de atunci. În mod tradițional, capra joacă în mijloc, fiind înconjurată de celelalte măști, după cântarea la fluier sau la strigăturile flăcăilor care au sarcina de a o juca.



Moși și draci pe ulițele Vișeuului de Sus, jud. Maramureș, decembrie 1995

În zona Transilvaniei capra poartă denumirea de *turcă*. În zona Hunedoarei turca se numește și *cerb* sau *cerbuț*. Capul turcii are specific două coarne înalte, împodobite cu beteală, panglici și clopoței. Uneori este împodobită cu fâșii lungi și multicolore de pânză sau, mai nou, de hârtie colorată. Se spune că turca era jucată de oamenii însurați. Flăcăii se temeau să o joace, căci se credea că pentru șase săptămâni se depărtează de ei îngerul cel bun și sunt lăsați în voia celui rău.

În ziua de Anul Nou, turca „moare”: este „împușcată” de un fecior, „înmormântată” de *popă* și bocită de *preoteasă* (O. Buleoiu, *Folclorul de iarnă și poezia păstorească*, Editura Minerva, București, 1979, p. 168). Firește, toți, feciori mascați. Fiind „înmormântată”, masca se așază cu capul în jos, până ce se termină „pomana” (ospătarea feciorilor de către fete). Apoi feciorii împart turca, fiecare luând bucata pe care a dat-o când a fost făcută (T. Pamfile, *Mitologie românească*, Editura All, București, 1997, p. 370 și urm.). Repertoriul



Căiuții din Vârfu Câmpului, jud. Botoșani, în iarna anului 1995

turcii era foarte vast. Conținea și câte 15-20 de cântece, necesitând repetiții îndelungate. La aceste repetiții participau și copiii, pentru a putea prelua obiceiul, în viitor (N. Cojocaru, *Cântece, obiceiuri și tradiții populare românești*, Editura Minerva, București, 1984, p. 39). Astăzi aceste jocuri sunt de mai mică amploare, păstrând mai mult caracterul spectacular decât pe cel ritual-ceremonial.

În zona Munteniei capra poartă denumirea de *brezaie*. Jumătate om și jumătate dobitoc, pare a fi „o ființă răzlețită din străvechile coruri bahice” (P. Caraman, *Substratul vital al sărbătorilor de iarnă la români și slavi*, Institutul de Arte Grafice, Presa Bună, Iași, 1981, p. 201) și cea dintâi mască a teatrului popular românesc.

Însoțită de *moș*, *babă* și alte personaje mascate, prezintă diferite scene comice. În zona Muscelului are cap de lup, barză, vulpe, câine, cocoș sau vultur. Glumește, cântă, îi înveselește pe bătrâni, îi sperie pe copii, dă ghes tinerilor.

În Bucovina, capra se numește *malancă*, închipuind o pereche de bătrâni. Casele gospodarilor trebuie să fie curate, căci altfel le

murdărește *moșneagul* cu funingine. Oricum ar fi ea numită, reprezintă tot un fel de capră.

Cu capra se umbla de la Crăciun până la Bobotează. Mai demult umbla o ceată formată din 15-20 de feciori. Acum umblă și câte doi-trei bărbați, chiar și căsătorii.

În zilele noastre capra se poate vedea nu numai în curțile gospodarilor, ci și în piețele orașelor, în tren, în gări; umblă dintr-o localitate în alta, pentru a câștiga bani și a-i delecta pe oameni. Obiceiul viu este de mai mică amploare ca altădată, dar el a fost mult amplificat prin spectacolele și festivalurile care se organizează în această perioadă a anului. Comunitățile tradiționale au mai conservat chiar și strigături la Capră, cum ar fi și aceasta din localitatea Ciocănești, județul Suceava:

Hai, căpriță, de prin sat! / Nu mai sta și te uita, / și ridică codița. / Scutură-te la fimei, / Că ți-or da vreo 10 lei! / Scutură-te la bărbați, / Că ți-or da vreo cinci cârnați! / Ța, căpriță, Ța, Ța, Ța, / Nu te da, nu te lăsa! / Ța, căpriță, Ța, Ța, Ța, / Ești cu lapte și-a făta. / Caprele din Dorohoi, / Tâte put a usturoi. / Numa' una pute-a ceapă / și bea apă pân' ce crapă. / Ța, căpriță cu mărgelă, / Pune capu' la podele / și-ascultă vorbele mele! / Mai ții minte astă-vară, / Când stăteam pe prispă-afară / și-amândoi mâncam o pară! / Ța, căpriță cu urmuz, / Ia, mai saltă-ți capu' sus, / Că ți-oi da brânză de urs, / Lapte de cotoraboată / Ia, mai saltă capu-o dată!

Caprele dansau împreună cu *ursul* dansuri grotești, iar mascații improvizau unele scene comice tradiționale. În zilele noastre, în Moldova, acolo unde se joacă ursul, acesta este un joc de sine stătător. Ursul joacă îndemnat de ursar, în ritmul tobelor și al fluierăturilor. Se rostogolește, dansează în cerc, lovește pământul cu picioarele și, la un moment dat, „moare”. O etapă importantă a jocului ursului este învierea miraculoasă a animalului, simbolizând trecerea anotimpurilor.

Ceata este completată de alți mascați: *moși*, *babe*, *domnișoare* etc. Toți, flăcăi deghizați. Măștile sunt confecționate din cârpe, blănuri de oaie, de iepure; costumele - din haine vechi; recuzita - obiecte casnice demodate, bâte decorate cu beteală, hârtie colorată, clopoței etc. În Bucovina mascații se dau cu funingine pe față și se

împodobesc cu pene. În Maramureș se pot întâlni cete de *draci*, care, în zăngănitul tălăngilor agățate de costumul din blană, saltă pe ulițe după colindători. Poate ar fi bine să menționăm și alaiurile compacte din care aceștia fac parte: draci în piele de oaie, cu coarne de berbece și tălăngi care atârnă de costum, diferite personaje biblice mascate (Iosif și Maria, cei trei păstori, cei trei crai, îngerul, moartea, Irod, dar și alte personaje) formează alaiurile de *Viflaem*; *ostași*, *haiduci*, *domnișoare* formează teatre populare precum *Banda lui Jianu* sau *Banda lui Bujor*; *bungheri*, *țigani*, *babe*, *moșnegi* și *domnișoare*, *capră* și *urs* formează alaiul bungherilor din Bucovina. Lor li s-ar putea adăuga și multe alte alaiuri care se mai organizează în țară.

În zilele noastre există mai multe obiceiuri de Anul Nou specifice fiecărui ținut. În Moldova se întâlnesc cele mai multe datini la această sărbătoare. Toate sunt „puse în scenă” de ceata de feciori. Mai deosebiți sunt *Împărații* din Bosanci, județul Suceava, cu costume alcătuite din pene colorate. Ei joacă diferite jocuri și urează gazdelor, la sfârșit.

Căiuții sunt un obicei specific județului Botoșani, dar și altor ținuturi ale Moldovei. Ceata, mai mică sau mai mare, în funcție de vârsta participanților, colindă din casă-n casă, jucând în ritmul fluierăturilor, strigăturilor sau al muzicii, în cazul în care flăcăii mai mari își permit să o plătească. Costumul include un cap de cal din lemn, împodobit cu beteală și hârtie colorată, accesoriu care i-a făcut pe specialiști să vadă în acest obicei reminiscența unui străvechi ritual cabalin.

Un obicei unic în țară se desfășoară în Bucovina, la Anul Nou. Este vorba despre *Bungheri*. Costumați în uniforme militare asemănătoare celor ale generalilor austrieci, ei joacă în cerc și scot strigături de joc sau licențioase. Sunt acompaniați de instrumente de suflat și tobe, în ritmul *Arcanului*, dans specific acestei zone. Și, firește, umblă însoțiți de *țigani*, *jâdani*, *domnișoare* și alți mascați.

În Moldova se întâlnește dansul *Arnăuților*, a căror sosire o anunță sunetul de zurgălăi, tobe și trompete. Ei sunt îmbrăcați în costume populare și poartă peste cămașă o năframă din borangic sau un șervet pe care sunt prinse mărele. Deasupra poartă o flanelă roșie. Pe cap au căciulă împodobită cu mărele și bucățele de oglindă. Poartă și fustă cu zdrențe, de cele mai multe ori roșie sau albastră, opinci cu zurgălăi, ițari albi și buzdugan împodobit în mână.

Joacă pe la case *leșeasca*, acompaniați de o fanfară pe care o tocnesc special pentru acest moment.

Ca teatru popular, se întâlnesc *Jienii* (*Banda Jienilor*, *Jienia* sau *Haiducii*) și *Banda lui Bujor*. Variantele existente ale acestui teatru popular pornesc de la renumele pe care l-au avut haiducii în popor și de la legendele care s-au creat în jurul faptelor lor de vitejie. În prezent acest tip de teatru popular aproape că a dispărut. Am mai văzut totuși, sporadic, unele trupe în Moldova și Dobrogea, mai mult pe scenă sau organizate de dascăli, la școală.

Dacă acestea sunt cele mai frecvente tipuri de măști în societatea actuală, nu ar trebui să ne mire prezența și a altora, mai puțin legate de tradiție, dar legate de veselia care trebuie să însoțească trecerea dintre ani.

Confectionate din materiale textile, blănuri, lemn, ceramică, decorate cu felurite ornamente de sărbătoare sau, dimpotrivă, „pocite” ca să arate mai ponosite, măștile ne decorează sărbătorile ca o realitate venită din altă lume, care ne însoțește și pe noi la înnoirea timpului și ne face să resimțim venirea unui nou an ca o cădere în cotidian dintr-o lume mitologică, fantastică, spectaculoasă.

Dar nu e totuna a vedea alaiuri de mascați la televizor sau în sat, a trăi jocurile cu măști ca un spectacol, ca o convenție scenică sau a trăi pe viu în această lume deosebită de cea cotidiană. Pentru lumea actuală măștile reprezintă dovada altei viziuni asupra spațiului și timpului și un îndemn de a nu înlătura valorile pe care tradiția le-a conservat de-a lungul timpului.

Dr. Iuliana BĂNCESCU

*Agenda**

Alba

24 ianuarie —Alba Iulia

Spectacol folcloric dedicat Unirii Principatelor.

Bacău

15 ianuarie — Oituz

Recitalul de poezie „Trecu Luceafărul”, organizat în parteneriat cu Primăria din localitate.

24 ianuarie — Bacău

Spectacol folcloric susținut de Ansamblul „Busuiocul” și recital de poezie dedicate momentului Unirii Principatelor.

Bihor

15 ianuarie — Beiuș, Marghita, Salonta și Apateu (Ungaria)

Manifestări dedicate zilei de naștere a poetului Mihai Eminescu.

16 ianuarie — Băile Felix

Expoziție de pictură și grafică.

18 ianuarie — Săcueni

31 ianuarie — Ștei

Expoziții de artă populară și artă plastică.

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

23 ianuarie — Săcueni

Ziua Culturii Maghiare.

24 ianuarie — Beiuș, Ștei, Oradea, Salonta, Marghita, Valea lui Mihai
Spectacol festiv dedicat Unirii Principatelor.

31 ianuarie — Ștei

Concursul „Variatăți bihorene”; participă formații artistice din localitățile: Beiuș, Chișcani, Pietroasa, Ștei, Vașcău, Criștioru de Jos, Budureasa, Nucet.

● În această lună se lansează volumele:

- *Muzica face minuni* - melodii alese de Gheorghe Daria;

- *Slobozim gazda în casă* - culegere de colinde realizată de Miron și Octavian Blaga;

- *Muzică populară din Bihor*, vol. I - volum îngrijit de Aurel Moț;

- *Antologie corală - muzică religioasă și cultă*, vol. VII, realizator: Gheorghe David.

Brașov

16 ianuarie —Veneția de Jos, com. Părău

Fosnicul - obicei popular practicat de sași, dar preluat și de români, care constă în organizarea unei petreceri în cadrul căreia perechi căsătorite mănâncă, beau și dansează.

26 ianuarie —Ticușu

„Adunarea vecinătăților” - manifestare tradițională a sașilor.

Brăila

15 ianuarie — Brăila - Studioul Artelor

„Eminescu” - concert susținut de corurile *Camerata*, *Armonia* și *Trison*.

● Pe parcursul lunii ianuarie, Galeria din Pod din Brăila este gazda unei expoziții de caricatură.

Buzău

Caras-Severin

15 ianuarie — Oravița

Simpozion și concurs interjudețean de poezie „Mihai Eminescu”.

7 ianuarie — Grădinari

Balul Ionilor - manifestare etnofolclorică tradițională.

24 ianuarie — Reșița

Spectacolul aniversar „Unirea Principatelor”.

30 ianuarie — Reșița

„Căminul cultural sătesc - asumarea unor noi roluri în educație”
- seminar interactiv cu referenții din căminele culturale.

● În perioada ianuarie-februarie 2009, în cadrul programului județean „Conservarea și promovarea costumelor populare”, în localitățile Armeniș, Sat Bătrân, Submarginea, Poiana (Buchin), Călnic (Reșița), Bârza (Topleț), Sadova Nouă, Sadova Veche (Slatina-Timiș) se desfășoară *Balul izmenelor*.

Călărași

Constanța

5-30 ianuarie — Constanța

Salonul de iarnă al Asociației Artiștilor Plastici „Amfora”.

15 ianuarie — Constanța

„*Eminesciana* - 160 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, poetul național și multietnicitatea Dobrogei de Sus” - simpozion, muzică și poezie.

20 ianuarie — Mangalia

„Tradiția românească între uitare și agresiune” - masă rotundă cu cadrele didactice ale școlii nr. 5 din Mangalia.

22 ianuarie — Constanța - Liceul „Decebal”

„Unire în cuget și simțire” - masă rotundă, urmată de o manifestare literar-muzicală, organizată în colaborare cu Liceul „Mihai Eminescu”.

28 ianuarie — Murfatlar

„Călătorie și popas în țara viilor - Dobrogea de Sud” - masă rotundă cu specialiștii Stațiunii de Cercetări Viticole Murfatlar, urmată de prezentarea unor creații populare ale elevilor Liceului „Murfatlar”, inspirate de tradiția viei și a vinului în Dobrogea de Sud.

Dolj

6 ianuarie — Motăței

Agheasma mare și botezatul cailor - obicei tradițional, urmat de o întrecere hipică.

6-7 ianuarie — Caraula, Ciupercenii Noi, Desa, Galiciuica, Maglavit, Motăței, Poiana Mare

Păzitul ritual al fântânilor - manifestare tradițională în noaptea de Bobotează spre Sfântul Ioan.

6-7 ianuarie — Ghindeni

Hai cu Iordanul - obicei tradițional performat de copiii și tinerii din comună, urmat de hora satului.

7 ianuarie — Caraula, Ciupercenii Noi, Desa, Galiciuica, Maglavit, Motăței, Poiana Mare

Lordănitul - obicei tradițional de Sfântul Ioan.

7 ianuarie — Ciupercenii Noi

Bradurile de Sfântul Ioan: locuitorii comunei merg la cimitir cu „braduri” (crengi de pom împodobite), pe care le așază la capul morților, dând și de pomană diverse alimente.

8 ianuarie — Caraula

Mersul cu urâții: cete de mascați însoțiți de lăutari merg din casă în casă - obicei care încheie ciclul obiceiurilor de iarnă.

Galati

Giurgiu

24 ianuarie — Giurgiu

Spectacol omagial dedicat zilei de 24 ianuarie, pregătit de elevii școlii Populare de Arte din cadrul CJCPCT Giurgiu.

● Realizarea primului CD de colinde populare din zona folclorică Vlașca - *Colinde vlăscene*, cuprinzând cele mai reprezentative lucrări din culegerea cu același nume, editată în luna octombrie 2009.

● Editarea primului număr al revistei „Comori vlăscene”, revistă de cultură și tradiție vlăscenă, realizată de CJCPCT.

● Pregătirea centrelor de concurs în vederea demarării Festivalului Județean „Șezătoarea”, festival aflat la cea de-a VIII-a ediție.

Gorj

6 ianuarie — Târgu Jiu - sediul CJCPCT

„Ninge cu... melodii” - spectacol muzical-coregrafic susținut de Ansamblul Artistic Profesionist „Doina Gorjului” dedicat sărbătorii Botezului Domnului și a Sfântului Ioan.

11-31 ianuarie —Tismana, Bolboși

Sesiune de imprimări audio-video document organizată de școala Populară de Artă Târgu Jiu.

14 ianuarie — Vădeni - Casa memorială „Ecaterina Teodoroiu”

Evocarea istorică „116 ani de la nașterea Ecaterinei Teodoroiu”, organizată de

Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”.

15 ianuarie —Târgu Jiu, localități din județ

„Eminesciana”: complex de manifestări culturale închinat sărbătoririi a 160 ani de la nașterea poetului național. Parteneri: Biblioteca Județeană „Christian Tell”, școala Populară de artă, Ansamblul Artistic Profesionist „Doina Gorjului”, Liceul de Arte „Constantin Brăiloiu”, Centrul de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși”, Uniunea Scriitorilor din România - Filiala Gorj, alte așezăminte culturale din județ.

16 ianuarie —Târgu Jiu - Biblioteca Județeană „Christian Tell”

Evocarea și expoziția de carte „Eroina de la Jiu în cultura scrisă”.

22 ianuarie —Târgu Jiu - Muzeul Județean

Simpozionul „24 ianuarie 1859 - Unirea Principatelor Dunărene”.

24 ianuarie —Târgu Jiu, localități din județ

Spectacolul literar-muzical evocator „Pururi uniți sub tricolor” închinat Unirii Principatelor Române. Organizatori: Consiliul Județean și Prefectura Gorj, Primăria și Consiliul local Târgu Jiu. Parteneri: CJCPCT Gorj, Ansamblul Artistic „Doina Gorjului”, Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” - Târgu Jiu, școala Populară de Artă, instituții și așezăminte culturale din județ.

27 ianuarie —Târgu Jiu - Centrul de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși”

„Pe urmele lui Brâncuși: „Prezentarea Atelierului Brâncuși de la Paris”.

29 ianuarie — Muzeul Județean

Seminarul metodic „Strategii și politici culturale în Gorj”, co-organizator: Consiliul Județean Gorj; participanți: directori ai așezămintelor culturale din județ.

Harghita

20-23 ianuarie — Miercurea-Ciuc

Manifestări dedicate *Zilei Culturii Maghiare*.

28 ianuarie — Sâncrăieni

Masă rotundă cu tema „Lăsata Secului”, organizată de Centrul Cultural Harghita și Consiliul local Sâncrăieni.

Ialomița

Iași

3 ianuarie — Hârlău

Festival zonal al obiceiurilor de iarnă. Participă formații din zona Hârlău - Târgu Frumos, județul Iași și din județul Botoșani. Organizatori: CJCPCT Iași și Casa de Cultură Hârlău.

Ilfov

● Pe parcursul lunii ianuarie, în cadrul proiectului „Teatru acasă în Ilfov” - partea I, Trupa de teatru a CJCPCT Ilfov prezintă spectacole de teatru în județ, cu piesele: „Dragoste în stil american”, „Nuntă la palat” (spectacole pentru copii), „Maria Tănase” și „Visul unei nopți de vară”.

Maramureș

Mehedinti

15 ianuarie — Drobeta-Turnu Severin

Festivalul Internațional de Literatură „Mihai Eminescu”.

Neamt

Olt

6 ianuarie — Slatina

Simpozionul „Sfânta Taină a Botezului”.

6 ianuarie — Slatina, localități din județ

Obiceiuri laice și religioase practicate de Bobotează.

6-7 ianuarie — ??????????????????

Păzitul fântânilor - obicei tradițional care se practică în aceste localități.

15 ianuarie — Slatina

„Mihai Eminescu, poet național al românilor” - expoziții de carte, de pictură și grafică, spectacol de muzică și poezie.

23-24 ianuarie — Slatina

„Maestru și ucenic” - expoziție de artă fotografică și artă plastică cu lucrări realizate în Tabăra de la Călimănești (Vâlcea) - 2009 și proiecții de film despre acest eveniment.

Prahova

7 ianuarie — Câmpina

10 ianuarie — Ploiești

12 ianuarie — Valea Doftanei

17 ianuarie — Vălenii de Munte

20 ianuarie — Câmpina

Lansarea volumelor *Catalogul cărților tipărite în Prahova, în perioada 1843-1968* și *Câmpina, la răscruce de lumi*, apărute la editura ploieșteană Libertas.

30 ianuarie — Ploiești

Premiera spectacolului „Conu' Leonida față cu reacțiunea”. Regia și scenografia: Mihai Vasile. Interpretează actorii Teatrului Equinox din Ploiești.

● În această lună se întreprinde o cercetare folclorică în comunele Aluniș, Berteș și Ștefești.

● Se lansează Concursul Județean de Poezie și Proză Scurtă „Nichita Stănescu”.

● Colectivul CJCPCT redactează lucrările: *Mărturii ale unor participanți prahoveni la cel de-al II-lea Război Mondial, Interviuuri cu tineri basarabeni, Folclor muzical și literar din Casanti-Soroca și Folclor literar din Basarabia interbelică*.

Satu Mare

Sălaj

15 ianuarie — Horoatu Crasnei

„Seara culturală Mihai Eminescu”. În program: muzică populară, doine și balade, recital de poezie, prezentarea revistei de cultură „Caiete Silvane” și a ultimelor cărți de etnologie, etnografie și folclor editate de CJCPCT în anul 2009.

24 ianuarie — Ciumărna, com. Românași - Muzeul personal de artă populară al doamnei Ileana Grațiana Pop

„Hora Unirii” - manifestare dedicată *Unirii Principatelor Române*.

● Se editează nr. 1/ianuarie 2010 al revistei de cultură „Caiete Silvane”.

Sibiu

7 ianuarie — Tălmăcel

Udatul Ionilor - obicei de iarnă tradițional.

24 ianuarie — Sibiu

Spectacol omagial dedicat Zilei de 24 ianuarie, cu participarea Ansamblului Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului”.

Suceava

Teleorman

24 ianuarie — Alexandria

„Cinstim Unirea” - spectacol folcloric dedicat Unirii Principatelor.

● În primele zile ale lunii ianuarie specialiștii CJCPCT desfășoară cercetarea cu tema „Obiceiuri și tradiții de Bobotează”, în localitățile Țigănești, Troianu și Năsturelu.

Timis

24 ianuarie — Timișoara - Piața Operei

Manifestări dedicate *Unirii Principatelor*.

Tulcea

Vaslui

15 ianuarie — Văleni

„Eminescu prin mileniul XXI” - manifestări dedicate poetului național.

Vâlcea

??? ianuarie — Muereasca de Sus

Alegerea de june - obicei tradițional practicat de comunitatea satului. În context, are loc concertul Orchestrei „Rapsodia vâlceană” și al Grupului folcloric „Rapsozii Oltului” ale CJCPCT.

24 ianuarie — Râmnicu Vâlcea

„Hai să dăm mână cu mână” - spectacol prilejuit de *Ziua Unirii Principatelor Române*.

28 ianuarie — Râmnicu Vâlcea - Sala de festivități a Inspectoratului școlar

„Arta interpretativă - formă de educație permanentă” - colocviu cu instructorii amatori din sistemul de așezăminte, unități școlare și organizații nonguvernamentale.

Vrancea

Noi apariții editoriale

O retrospectivă editorială clujeană

Pe parcursul ultimilor ani, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Consiliul Județean Cluj, instituție de specialitate din domeniul culturii tradiționale, a avut o bogată activitate editorială.

Parcurgând această listă pe care vi-o punem la dispoziție în acest număr al „Buletinului Informativ”, se poate lesne remarca preocuparea pentru atenta repertoriere a unor realități etnofolclorice din județul Cluj, realizarea unor ample monografii ale unor localități clujene emblematice, dar și alcătuirea unor remarcabile colecții de cântece tradiționale, colinde sau fotografii de epocă.

Vă invităm să citiți rândurile de mai jos, iar dacă aceste apariții editoriale girate de colegii noștri de la CJCPCT Cluj vă trezesc interesul, fiți siguri că cererile dumeavoastră vor fi întâmpinate cu căldură de către aceștia.

*** *Armenopolis vederi și fotografii despre orașul Gherla din colecția lui Kasza Antal*, Editura Hiperborea, Turda, 2008

*** *Cântece câmpenești cu glasuri rumânești, Cluj, 1768*, Cluj-Napoca, 2008

*** **Cultură și artă tradițională**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

*** **Fotografiile din Ungurașu de altă dată...**, Clear Vision, Cluj-Napoca, 2009

*** **Repertoarul ansamblurilor folclorice, formațiilor tradiționale și interpreților individuali din județul Cluj**, vol. II, Cluj-Napoca, 2002/2003

*** **Repertoarul. Artiști plastici, iconari și meșteșugari din județul Cluj**, Fascicolul 1, Cluj-Napoca, 2003

*** **Repertoarul bisericilor de lemn din județul Cluj**, vol. I, Cluj-Napoca, 2002

*** **Repertoarul cenaclurilor literare din județul Cluj**, Cluj-Napoca, 2002

*** **Repertoarul etnografiilor și folcloriștilor din județul Cluj**, Cluj-Napoca, 2003

Barteș, Ovidiu; Haplea, Ioan, **Trio Transilvan - particularități stilistice**, Clear Vision, Cluj-Napoca, 2009

Bocșe, Maria, **Colinde străvechi de pe Valea Someșului. Sec. XIX**, Editura Hiperborea, Turda, 2005

Bucur, Veronica, **Borșa Crestaia. Istoria unei familii ardelenice și a unui sat dispărut**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

Câmpeanu, Mircea, **Melodii instrumentale de joc la vioară și vioară cu goarnă**, Editura Hiperborea, Turda, 2008

Câmpeanu, Mircea, **Pe urmele lui Béla Bartók după 100 de ani**, Editura Hiperborea, Turda, 2008

Chiorean, Mihail; Vescan, Eugen; Vișinescu, Valentin, **Viișoara**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2000

Chita, Simion, **Monografia istorică a comunei Vultureni până în 1990**, Editura Diotima, Cluj-Napoca, 2005

Cineza, Vladimir, **Apahida**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

Dejeu, Zamfir; Iștoc, Lucia; Hilnca Drăgan, Elena, **Cântece de cătânie**, vol. II, Editura Hiperborea, Turda, 2005

Gergely, Eugen, **Turda. Istorie și contemporaneitate**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2005

Gergely, Eugen, **Comuna Mihai Viteazul. Istorie și civilizație**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2007

Gergely, Eugen, **Tureni**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2002

Gergely, Eugen; Luca, Emil, **Iara. Studiu monografic**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2004

Goga, Octavian, **Poezii**, ediție facsimil, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2001

Hădărean, Remus, **Ceanu Mare 710 ani**, Editura Hiperborea, Turda, 2005

Hădărean, Remus; Lechința, Vasile, **Ceanu Mare**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2001

Lechințan, Vasile, **Călățele**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2001

Marțian, Florica, **Antologie folclorică someșană**, vol. I, Editura Aronda, Cluj-Napoca, 2007

Marțian, Florica, **Antologie folclorică someșană**, vol. II, Cluj-Napoca, 2008

Marțian, Florica, **Monografia folclorică a comunei Mănăstireni**, Editura Hiperborea, Turda, 2006

Mia, Dan, **Tradiții și obiceiuri străbune de pe Valea Someșului**, Cluj-Napoca, 2003

Mihai, Ligia, **Etnoatrie tradițională românească**, Editura Hiperborea, Turda, 2007

Moise, Ilie, **Itinerarii clujene**, Editura Hiperborea, Turda, 2008

Moise, Ilie, **Quo vadis, cultura populară?**, Editura Imago, Sibiu, 2006

Moise, Ilie, **Sub semnul ceremonialului - o incursiune în spațiul valorilor identitare**, Editura Aronda, Cluj-Napoca, 2007

Pavelescu, Gheorghe, **Colinde din Transilvania**, Cluj-Napoca, 2005

Pavelescu, Gheorghe, **Ethnos. Studii de etnografie și folclor**, Editura Aronda, Cluj-Napoca, 2007

Pavelescu, Gheorghe, **Valea Sebeșului. Monografie etno-folclorică**, vol. I, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2008

Pădurean, Augustin; Petrica, Teodor, **Vad**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2004

Pârvu, Iulian, **Gârbău, un tezaur de istorie românească**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2007

Pintilie, Mariana; Pintilie, Dorin, **Dăbâca. Studiu monografic**, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca, 2001

Poantă, Petru; Câmpeanu, Mircea, **Orchestra de muzică populară Cununa Transilvană 1957-2007**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2007

Podea, Ioan, **Nicula. Străveche vatră de cultură românească. Monografie 1326-2006**, Editura Gedo, Cluj-Napoca, 2005

Pop, Viorel, **Bobâlna**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

Șteiu, Nicolae; Trif, Ioan Marius, **Beliș. Vatră străbună**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2002

Șteiu, Nicolae; Negru, Gheorghe, **Poieni. Spațiu, istorie și spiritualitate**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

Șteiu, Nicolae; Someșan, Claudiu; Sfârlea, Dumitru, **Splendoarea Gilăului. Prezentare monografică**, Oradea, 2004

Vedinaș, Traian, **Sistemul culturii țărănești**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2000

Vișinescu, Valentin; Lechintan, Vasile, **Petreștii de Jos**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2002

Vișinescu, Valentin, **Săndulești**, Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003

Mirela PARASCHIV

**MINISTERUL CULTURII, CULTELOR
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

www.traditionalnet.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: **Oana Gabriela PETRICĂ - director adjunt**

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • **Dănuț DUMITRAȘCU**

Elena GAVRILUȚIU • **Mirela PARASCHIV**

Producție și difuzare: **Mariana COMAN**

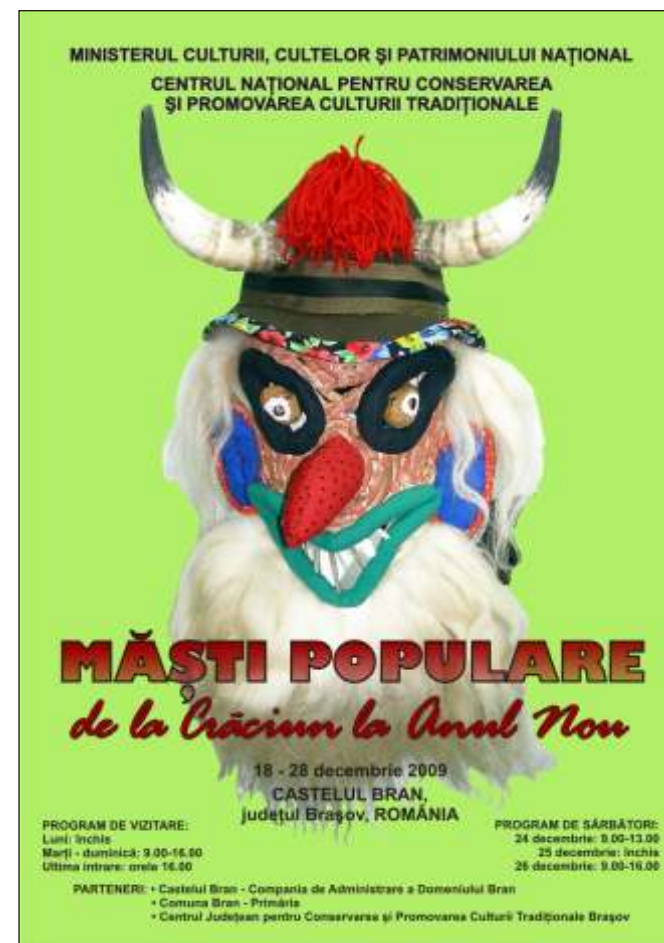
Coperta I - **Aurelia Ciobanu (Breasta, jud. Dolj) -
Sfântul Ierarh Vasile cel Mare**

Coperta IV - **Paula Iacob (Vaslui), Premiul I la SIAN 2009,
ediția a X-a - Cuceritorii cerului**

Fotografii de Dănuț Dumitrașcu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: **Anca Cristina VERGULESCU**



**Afișul expoziției *Măști populare de la Crăciun la Anul Nou* -
decembrie 2009**

Autor: Dănuț Dumitrașcu

La mulți ani 2010!